

SOSIALURIN

Útgevari:
FÖROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.
Box 76.

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREYT
TELF. 1820

Føðingardagar. Í dag 27. aug.: Samuel Jacob Isaksen, Klakksvík, 60 og Z. Brimnes, Eiði, 55 ár.

28. aug.: Marie Funding, Funning, 90 og Samuline Joensen, Klakksvík 81.

29. aug.: Jacob Joensen, Húsum, 84.

31. aug.: Jógvan Nolsøe, Tvøroyri, 71.

1. septbr.: Marie Joensen, Haraldsund 60.

2. septbr.: Heinine Lassen, Klakksvík, 78.

P-F. FÖROYA BANKI

(Stovnaður 1906)

Hövuðsskrivstofa:
TÓRSHAVN
Tlf. 1350

Suðuroyar deild:
TRONGISVÁGI
Tlf. 32

Renta av innskoti við uppsøgn uppá 3 mánaðar 4 pst. p. a.
Bankin er opin 10—12 og 14—16 — Leygardag 10—12
Suðuroyar deild opin kl. 10—12 og 13—15
leygardag - - 10—12 og 13—14

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREYT
TÓRSHAVN

AVRIKAR ALT PRENTINGARARBEIÐI

TELF. 1820

FÆROSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆROSKT PRODUKT

FINN PRODUKT

Framleiðslukostnaðurin í mun til endaliga söluprísins.

Hví er so torført hjá arbeidarum og fiskimonnum at fáa inntøkurnar at rækka til?

Miðalkostnaðurin av lónarbeiðinum er tað minstamark í lón, t. v. s. tann nøggin av livsneyðsyni, ið er neyðug fyri at halda arbeidarán á lívi sum arbeidara. Hetta gildir bæði teir, ið arbeida á landi og teir, ið arbeida á sjónum. Lónin verður ikki mett eftir trongd, men í øllum førum hildin so lág sum gjørligt fyri at privatspekulanturin skal hava mest møguligan vinning upp á tann, ið ger arbeidið og tær maskinurnar, ið neyðugar eru í framleiðsluni. Men hin vegin er umráðandi at selja vøruna so dýra sum gjørligt.

Næsta stig er, at vøran skal seljast gjøgnum agent ella heilsólummann, men í flestu førum skulu teir, ið rækja samferðsluna hava teirra vinning. Fer vøran umborð á flutningsskip, skal skipaeigarin av vøruni hava vinning upp á kostnaðin av skipinum eins og vinning upp á hvønn mann av skipsmanningini. Vøran dýrkar.

Heilsólumaðurin skal hava sína vinning upp á vøruna og hartil vinning upp á hvønn mann, ið handfara skal vøruna.

Seinast verður vøran latin smá-sølumanninum í hendi, so eisini hann fær nakrar krónur til vinnings, bæði upp á vøruna og tæy, ið flýggja skulu vøruna út. Kostprisin er nú ofta vordin fleiri ferðir framleiðsluprísinn, men heldur ikki hetta er nóg mikið. Til gíggjan av vørukeypum skulu hesir stovnar ofta hava banklán til okkurrentu — alt saman privatspekulatióin.

Eisini landið vil hava sín part burtur av. Vit koma tá til okurtollin, ið hvør smáborgari má gjalda á dýrum dómum.

Alt hetta peningaliga oyðslu-semi, og alla ta dýrkanina, ið stendst av, at ein hópur av fólki til purt onga nyttu, men fyri stóran pening skulu handfara hesi vøru, heldur enn at gera produktivt, skapandi arbeidi, skal keyparin gjalda.

Fyri tæy, ið sita í góðum korum, tæy við teimum stóru lónunum, tæy, ið fodd eru til peningapungin ella á annan hátt eru komin til stórinntøkur, hevur ovurprisurin einki at siga. Tæy hava ráð til at lata burtur av tí ofta lættvunna peningi, tæy hava um hendi.

Men arbeidarin, ið av fyrstan tíð var við til at framleiða vøruna, er heilt ódrísi stillaður. Hann fekk lón sína — rættari sagt undirløn sína — metta eftir framleiðslukostnaðinum, og ikki eftir kostnaðinum aftaná at ein hópur av stovnum høvdu útnýtt og pint pening burtur úr somu vøru.

Hesa vøru, ið hann møguliga kundi keypt fyri eina tímaløn um ikki ein riðil av ymskum spekulantum var komin upp í millum, nýðist hann nú at keypa fyri fleiri tímalønir, men hvørja tímaløn, ið hann letur út yvir ta fyrstu, letur hann til hesi mongu millumfólkinu á leiðini hjá vøruni út til keyparans. Hesi eru óproduktivt, og tessvegna má onkur undirhalda tæy og sjálvandi verða tað tæy, ið gera hitt produktiva, skapandi, framleiðandi arbeidið.

Tá ið vit nevndu, at arbeidarin má lata fleiri tímalønir fyri tað, hvørs veruliga virði bert var ein tímaløn, so stendur hetta eisini í samband við hitt veruliga peningavirðið.

Hjá teimum arbeidandi — eins og hjá teimum við teimum stóru inntøkunum — er tað soleiðis vordin, at fyri hvørja krónu tæy fáa í lón, fáa tæy langt frá fyrri í krónu afturimóti virði í vørum.

Nei, tær afturhaldandi kreftur, ið ráða fyri borgum hava í stórum skert keypivirðið í peninginum. Hetta hava teir gjørt við tvinnanda tolllógum. Hina fyrstu fingur vit í 1951, tá ið sambandsmenn og fólkalokksmenn álagdu 1 miljón kr. í tolli, ið kom at skerja keypivirðið av 6000 kr. (húshaldskostnaðinum) við 900 kr. Seinna hava tjóðveldismenn saman við hinum afturhaldinum álagt 1,2 milj. kr. aftrat í tolli. Sostatt er keypikraftin skerd annað slíkt. Virðið í hvørjari kr., ið vunnin verður, er sostatt skerd ein triðing. Tí er tað, at livilíkindini eru so vánalig hjá so mongum, og tí hava mong heimini so torført við at fáa endarnar at rækka saman. Vit kunnu eisini nevna fiskimannin, ið sannlíka ikki bert fekk keypikraftina í tí hartvunna peninginum skerda við hesum báðum tolllógunum. Nei, teir fingur aftrat hesum lónina beinleiðis skerda við 150 kr. um mán-

aðin eftir uppskoti frá stjórn fiskimannafelagsins til landsstýrið. Hetta sama uppskot varð seinna av fíggjarnevndini (Erl. Paturssyni, H. v. Høgadalsá, Djóna í Geil, Richard Long, Andr. Djurhuus og Iversen — javnaðarmenn einsamallir mótmæltu) lagt fyrri tingið og samtykt. Stutt sagt: hitt arbeidandi fólkið í Føroyum verður ongatíð at kunna njóta eina ríka og tryggja afturhaldið og livsstuðlar kapitalismunnar sambandið, fólkalokkurin og tjóðveldið ráða fyri borgum. Teir hava til 100 pst. prógva, at teir eru størstu fíggjindar teirra arbeidandi.

—sen.

Satt demokrati

Í vesturheimi hava vit demokrati-fólkaræði. T. v. s. at vit kunnu skriva og tala sum vit vilja, hava frælsi at velja o. s. fr. Hetta eru alt saman rættindi av ovurstórum týðningi — rættindi, ið arbeidararørslan, sosialisman hava vunnið. Vissuliga bardust kapitalistarnir av grimd imóti hesum rættindum, tí í somu løtu sum hin arbeidandi fjöldin slapp at siga sína hugsan og fritt at velja var vandi fyri teirra einræði og peningaligu valdsmeigi. Men einki kundi forða hesum vilja fólksins.

Tæy fyrstu demokratisku rættindini vóru vunnin.

Nú royna kapitalistabløð og aðrir propagandastovnar kring um allan heim at billa fólki inn, at hetta er veruligt demokrati. Men so er ikki. Hetta hevur einki við satt og veruligt demokrati at gera.

Fyrr enn hvørt mannsbarn eisini hevur óekonomiskt demokrati, verður orðið demokrati ikki annað enn kapitalistiskt orðabrásk, einkisigandi og innantómt.

Fyrr enn hvør maður vinnur tað,

ið neyðugt er til livsins uppihald, fyrr enn gomul, sjúk og treingjandi kunna liva trotaleyst, fyrr enn hvørt barn her á landi kann søkja sær allan tann lærdóm, tað hevur hug, fyrr enn hvør húsmóður hevur ríkiligt at taka av og hevur fult sjálvstýri í kovanum, kunnu vit ikki tala um fult demokrati. Men hagar er langt á mál og ivaleyst verður málið ikki vunnið uttan langan og harðan bardaga.

Men málið verður vunnið. Sjálvst hin sterkasta og mest harðrønda kapitalisma kann ikki forða fyri hesum. Sagan visir okkum leiðina, og hesi náttúrligu gongdini kann eingin valdsmeigi steðga.

Søga mannaættarinnar er henda:

Fyrrst høvdu vit hitt **ursosialistiska** samfelagið, síðan kom hitt **feudala**, harnæst hitt **kapitalistiska**, sum nú rillar samstundis sum hitt nýmótans **sosialistiska** er við at spretta fram. Hvørt av hesum tíðarskeiðinum — um enn ójavnt — hava hildið sær í árhundraðir. Hitt kapitalistiska er stytts. Hetta stendur í samband við upplýsingin, ið hevur gjørt snarframtig seinastu øldina. Tí fær tað stytts livilíkindi, og tí verður sosialisman og harvið hitt **sosialistiska fólkaheimið** ein veruleiki skjótari enn ein kundi hugsað.

Keypið
LITFAGRA-
MÁLING

tá fáa tygum eina
góða vøru, og
pengarnir verða í
landinum.

TELEFON: 1834
(heima: 2003).